

Otte og tyvende Møde.

Tirsdagen den 26de Januar 1892, Kl. 1 1/2.

Protokollen for forrige Møde blev oplæst og vedtagen.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Godtgørelse for udsørte Grundforbedringer m. v. paa Statens Fæstegods paa Færøerne.

(Lovforslaget findes i Tillæg A., Sp. 3725—34).

Sagen fattes under Forhandling.

Orden: Som det vil være det høje Ting bekendt, er Staten Ejere af over Halvdelen af Jordegodset paa Færøerne. Det er bortkøbt i større eller mindre Brug til Befolkningen deroppe. Men foruden at Staten saaledes er Ejere af en stor Del af Jordegodset, er den ogsaa Ejere af Husbygningerne, som Bønderne benytte. Naar Staten er bleven Ejer deraf, skal jeg ikke kunne sige; men Faktum er, at den Ejer ogsaa Bygningerne, uagtet Fæstebønderne ere pligtige at holde dem vedlige og opføre ny Bygninger, naar de ældre ikke længer kunne bruges. Naar, som Tilfældet er, Husene opføres af Tommer, kan der jo ikke ligge lange Aaremaal imellem deres Fornyelse, og det er altsaa en temmelig betydelig Udgift, som Bønderne derved have. Følgen er, at Bønderne saa lidt som muligt ville gøre store Ofre paa Fæstegodset i dets Helhed, fordi de ikke en Gang ere visse paa, om de Forbedringer, de udføre paa Bygningerne og paa Jorderne, komme deres Efterkommere til Gode. Der er derfor for en Del Aar siden rejst det Spørgsmaal, om det ikke vilde være rigtigt, at Staten bidrog til Jordforbedringerne og ligeledes til Husbygningernes Udvikelse, for saa vidt derved kunne opnaas en Forbedring af Fæstegodset i dets Helhed, og vi ere nu komne saa vidt, at der foreligger et Lovforslag herom. Man ønsker, at Staten skal give Erstatning for

alle Jordforbedringer og for saadanne Udviklinger af Fæsternes Bygninger, hvorom man maa kunne sige, at Gaardene derved ville blive skikkede til at kunne drives mere rationelt, end det hidtil har fundet Sted. Jeg har paa en vis Maade sympatiseret med Lagtinget, som har ment, at det vilde være billigt, om Staten kun tog en lav Rente af de Bønge, den ydede Bønderne til Udførelse af disse Forbedringer, og desuden tog en Del til Amortisation af Gælden. Det har imidlertid Regeringen ikke kunnet gaa ind paa, rimeligvis fordi den er gaaet ud fra, at allerede den Rente af 4 pCt., der er foreslaaet, er lav, og fordi Gaardene, naar det Beløb, der ydes Bønderne, komme til at tjene til en virkelig Grundforbedring af den, ville blive saaledes forbedrede, at den aarlige Afgift til Staten maa siges ikke at være for høj, selv om de 4 pCt., som Lovforslaget nævner, lægges til den aarlige Leje. — Jeg er overbevist om, at Forslaget i sin Helhed er et fornuftigt Forslag og nok, naar det bliver til Lov, vil kunne gøre sin Gavn, men da der er foretaget denne efter min Mening ikke uvæsentlige Forandring i Lovforslaget, vil jeg foreslaa, at vi henvise det til et Udvalg, saa meget mere som der efter al Rimelighed vil komme Mænd ind i et saadant, som ere godt kendte paa Færøerne — mulig vil ogsaa jeg komme ind deri — saa at Sagen derved vil blive belyst fra et alsidigt Standpunkt. Med disse Bemærkninger skal jeg derfor tillade mig at foreslaa, at denne Sag henvises til et Udvalg, og jeg skal ogsaa anbefale den til det høje Tings Velvilje.

Formanden: Spørgsmaalet om Udvalget vil jo først komme til at foreligge senere; for Øjeblikket er det Lovforslaget, der er under Forhandling.

Justitsministeren (Mellermann): Jeg skal kun gøre den Bemærkning, at Fæsteforholdet paa Færøerne er jo ligesom Fæsteforholdene her, at Jordegodsfejeren ejer Jorden og Bygningerne, og at det — hvad der jo for saa vidt ogsaa er i Overensstemmelse med Fæsteforholdet her — paahviler Fæsteren at vedligeholde Bygningerne. I de senere Aar er man imidlertid paa Færøerne kommen ind paa at tage noget mere Hensyn til Jordernes Forbedring, medens man i tidligere Dage ikke synes at have brudt sig meget derom, idet man har lagt Hovedvægten paa Fiskeriet som Hovedææringskilde. Det, hvorpaa Lovforslaget gaar ud, er altsaa at forsøge, om man ad den Vej kunde afhjælpe Jordbruget paa